

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Eadem veritas ratione fulcitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

ergo cognoscens divina sapientia, novit omnia. Hic locus adeo clarus & expressus est, ut plures ex Recentioribus fateantur illum nullam interpretationem posse admittere.

6. Eum tamen conatur interpretari Vazquez, asserendo Dionysium nihil aliud voluisse, quam quod Deus à seipso non à rebus cognitionem accipiat.

Sed hæc interpretatio legitima non est, tum quia Dionysius eo loco expressè loquitur de cognitione creaturarum in essentia divina ut in causa, ut patet ex illis verbis, *sed uno cause complexu omnia noscit*. Unde D. Thomas 1. contra Gent. cap. 49. Dionysium in hoc sensu intelligit, ut constabit ex ejus verbis infra referendis. Tum etiam, quia Dionysius asserit, Deum ex se, & in se, per causam rerum omnium anticipatam habere notitiam: Sed per hoc quod non accipiat cognitionem à rebus, licet salvetur ex se cognoscere illas, non tamen salvetur illas in se per causam cognoscere; Angelus enim à rebus cognitionem non accipit, & tamen propter hoc nequit dici res à se distinctas in se per causam cognoscere: Ergo per hoc solum quod Deus non accipiat cognitionem à rebus, non valentur verba Dionysij.

7. Nec valet quod subdit Vazquez, nempe verba illa, *sed uno cause complexu omnia noscit*, non aliud significare, quam quod unicà cognitione, seu unico intuitu, Deus cognoscit omnia. Si enim hæc interpretatio valeret, eodem modo esset verum dicere, Deum seipsum uno creaturarum complexu cognoscere; sicut verum est asserere ipsum cognoscere creaturas unico cause complexu: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illa interpretatio potest admitti. Unde merito ait Suarez, Vazquem SS. Patres, ad arbitrium suum, magis quam ad illorum mentem interpretari.

8. Probat secundò conclusio ex Augustino libro 4. de Genesi ad litt. cap. 23. & 24. ubi duplicem creaturarum cognitionem in mente Angelorum distinguit; alteram illarum in verbo; quam *matutinam* appellat; & asserit in ipso, tanquam per illum per quod facta sunt, cognosci creaturas; quod idem est, ac eas cognosci in verbo, ut causa: alteram creaturarum in propria ipsarum natura, quam appellat *vesperinam*, de qua dicit libro 11. de civit. cap. 7. *Cognitio creaturae in seipsa, decoloratior est, quam cum in Dei sapientia cognoscitur, velut in arte per quam facta est*. Ergo juxta illius mentem, Angeli beati cognoscunt creaturas in Deo tanquam in causa: Sed Deus perfectius quam Angeli, seipsum ut creaturarum causam cognoscit: Ergo in se ut in causa cognoscit creaturas.

9. Nec magis feliciter interpretatur Vazquez Augustinum, quam Dionysium, dum asserit, Augustinum locis citatis solum velle creaturas ab Angelis beatis cognosci in Deo per cognitionem matutinam, improprie, & secundum esse eminentiale quod habent in illo; quatenus scilicet cognoscitur eminentia divina, seu ipsa creatrix essentia; non verò proprie, & secundum esse formale, ac proprias earum rationes & differentias. Hanc enim solutionem in Tractatu de visione beatifica disp. 4. art. 4. efficaciter confutavimus, tum ex ipso Augustino asserente cognosci creaturam, *per ipsam artem per qua facta est*: creaturam autem solum sunt facta secundum esse quod habent in propria natura, non verò secundum esse eminentiale quod habent in Deo, quod increatum est, cum non sit aliud, quam ipsa

Tom. I.

A creatrix, & increata Dei essentia. Tum etiam ex D. Thoma infra quaest. 58. art. 7. de Angelis beatis dicente: *Non enim videndo verbum, cognoscunt solum illud esse rerum quod habent in propria natura: sicut Deus per hoc quod videt se, cognoscit esse rerum quod habent in propria natura*. Quibus verbis aperte declarat, beatos in verbo cognoscere creaturas, secundum proprias rationes & differentias, & non tantum secundum esse eminentiale quod habent in Deo.

10. Probatur tertio conclusio ex eodem S. Doctore, qui variis in locis aperte docet nostram sententiam, praesertim 1. contra Gentes cap. 49. his verbis: *Colligendo igitur has duas conclusiones, apparet Deum cognoscere seipsum, quasi primo & per se notum, alia verò sicut in essentia sua visa*.

B Quod autem loquatur de essentia sua visa, ut causam creaturarum, constat: Primò, quia conclusiones illas deductas probat hoc discursu: *Effectus cognitio sufficienter habetur per cognitionem suam causa: Deus autem est causa creaturarum: cum igitur essentiam suam plenissime cognoscit, oportet ponere quod etiam alia cognoscit*. Secundo, quia in ejusdem veritatis confirmationem adducit hæc verba Dionysij libro 7. de divin. nomin. *Non secundum visionem singulis se immitit, sed secundum causam continentiam scit omnia*. Tertio, quia in hac parte quaest. 12. art. 8. expressè docet, beatos videre creaturas in Deo tanquam in causa; sic enim dicitur, *Manifestum est, quod sic aliqua videntur in Deo, secundum quod sunt in ipso: omnia autem alia sunt in Deo, sicut effectus sunt virtute in sua causa: sic igitur videntur omnia in Deo, sicut in sua causa*. Unde cum cognitio beatorum sit exemplata à cognitione qua Deus cognoscit seipsum, & illam participet & imitetur, manifestum est, juxta Doctoris Angelici principia, Deum in seipso tanquam in causa creaturas cognoscere. Quare Valentinus Herice, ejusdem Societatis scriptor, se valde demirari, ait, *quanto animi conatu commendat Vazquez detorquere D. Thomam in suam sententiam, qui sane, si expressa ejus testimonia attendisset, omnem animi conatum & ardorem deposuisset*.

§. II.

Eadem veritas ratione fulcitur.

11. NOSTRA conclusioni non solum faver auctoritas SS. Patrum, sed etiam efficaces rationes illam suadent. Prima sumitur ex D. Thoma hic art. 6. potestque sic breviter proponi. Non potest aliqua causa comprehendi, nisi in ea cognoscantur effectus in illa contenti: Sed Deus est causa continens eminenter creaturas, & seipsum comprehendens: Ergo in se ut in causa omnes creaturas cognoscit. Minor patet, Major probatur. Tunc aliqua causa comprehenditur, quando cognoscitur adæquatè, & omni modo quò cognoscibilis est: Sed non potest cognosci adæquatè, & omni modo quò cognoscibilis est, nisi in illa cognoscantur effectus quos virtualiter in se continet: Ergo non potest cognosci comprehensive, nisi in illa cognoscantur effectus quos eminenter aut virtualiter continet. Major constat, Minor probatur. Causa continens eminenter, aut virtualiter aliquos effectus, potest attingi ut ratio cognitionis illorum: Ergo nisi sic cognoscatur, non cognoscitur adæquatè, & omni modo quò cognoscibilis est.

Bb iij

12. Huic argumento, cui potissimum innititur contra sententiam, respondet Vazquez, negando Majorem, ad cuius probationem, distinguit Minorem, & dicit illam esse veram de causa relata ad effectum, falsam vero de causa omnino absoluta: Deus autem nullam relationem realem potest ad creaturas referri, sed tantum relationem rationis, quae nec a beatis, nec ab ipso Deo confingitur; & ideo non est necesse, quod ut Deus comprehendatur à seipso, vel ut clarè videatur à beatis, in illo ut in causa & medio prius cognito, cognoscantur creaturae possibiles.
13. Sed contra: Ut Deus per modum objecti cognitivi representet creaturas, non requiritur respectus realis ad illas: Ergo ex eo quod absolutus sit à respectu reali ad creaturas, non tollitur quod in illo, ut causa, & medio cognito possint, & debeant cognosci creaturae. Consequentia patet, Antecedens probatur multipliciter. In primis enim Deus (ut fatetur Vazquez loco citato) representat creaturas ut verbum, representatione formali, absque eo quod dicat realem respectum ad illas: Sed non est ratio, cur magis requiratur respectus realis in representante objective, quam in representante formaliter: Ergo ut Deus representet creaturas per modum objecti cognitivi, non exigitur realis respectus ad illas.
14. Secundò, Deus physicè continet creaturas, alias non esset omnipotens; & tamen absolutus est à respectu reali ad illas: Ergo etiam absque respectu reali ad creaturas, continebit illas representativè objective. Patet Consequentia, nulla enim est ratio assignabilis, cur physica continentia effectus, absque respectu reali salvetur, & continentia intentionalis, qualis est continentia objecti representati, realem respectum exposcat.
15. Tertio idem Antecedens probatur ex alia hujus Authoris doctrina: Ille enim docet disputatione citatà, quod licet creaturae non cognoscantur in Deo ut in medio prius cognito, cognoscuntur tamen ex illo: Sed nulla potest assignari ratio, cur requiratur relatio ad esse medium *in quo*, & non requiratur ad esse medium *ex quo*: Ergo absque tali respectu creaturae cognoscuntur in Deo, ut in medio, & objecto prius cognito.
16. Denique, Quod causa ut cognita, objective representet effectum, non provenit ex eo quod in illa imperfectionis est, sed ex eo quod est perfectionis: Sed causam ad effectum referri relatione reali transcendentali, ad imperfectionem pertinet, continentia autem virtualis aut eminentialis pertinet ad perfectionem: Ergo objectiva representatio per modum objecti cognitivi, non convenit causa: quae refertur ad effectum, quia ad illos refertur, sed quia illos in se continet; ac proinde perfectissime convenit Deo hujusmodi representatio, quamvis absolutus sit ab ordine reali ad creaturas.
17. Secunda ratio: Eo modo unum in alio cognoscitur, quò in illo continetur: Sed creaturae continentur in essentia divina tanquam in causa: Ergo in illa ut in causa, à Deo & à beatis cognoscuntur.
- Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio. Essentia divina continet creaturas continentiam representativam, cum illas manifestet & representet divino intellectui: Sed talis vis & continentia representativa, non potest aliunde ei competere, quam ex eo quod eminentialiter illas continet ut illarum causa: Ergo creaturae representantur & cognoscuntur in essentia divina tanquam
- A in causa. Major patet, Minor probatur. Continentia representativa unius objecti in alio, vel provenit ratione similitudinis, vel ratione dependentiae, vel ratione continentiae virtualis, seu eminentialis: Sed Deo non convenit representatio objectiva creaturarum, ratione similitudinis, cum infinite distet ab illis, nec ratione dependentiae, cum sit omnino independens à creaturis: Ergo illas solum representat, representatione fundatà in continentia eminentiali, quae continet creaturas ut causa.
- Confirmatur amplius: Quia creaturae representant Deum ratione dependentiae, non possunt ducere in illius cognitionem, nisi cognita ut effectus: Sed Deus representat creaturas ratione continentiae eminentialis illarum, per modum causae: Ergo nec proprio nec creato intellectui, potest illas representare, nisi cognitus ut causa. Quae ratio usus est D. Thomas quaest. 2. de verit. art. 4. in corpore.
- Tertia ratio sic potest proponi. Deo, utpote infinite perfecto, attribui debet modus cognoscendi creaturas, omnium perfectissimus: Sed modus eas cognoscendi in sua essentia tanquam in causa, nobilior est & perfectior, quam modus illas cognoscendi immediate in seipsis, & secundum propriam illarum cognoscibilitatem, & veritatem quam vocant *objectivam*: Ergo Deus in sua essentia tanquam in causa, creaturas possibiles cognoscit. Major constat, Minor probatur primo ex Augustino supra relato, dicente: *Cognitio creaturae in seipsa, decoloratior est, quam cum in Dei sapientia cognoscitur, veluti in arte per quam facta est.* Secundò ratione, nam perfectius est cognoscere creaturas in veritate prima & increata, quam illas videre ratione veritatis creatae & participatae quam habent in seipsis: tantò enim perfectius res cognoscitur, quanto perfectiori medio attingitur, & ad altiorem rationem formalem reducitur: unde cum divina essentia sit veritas prima & increata, ac per essentiam talis, veritas autem objectiva in qua Vazquez & alij Recentiores dicunt Deum cognoscere creaturas in seipsis, sit solum quaedam veritas creatae & participata; perfectius est cognoscere creaturas in essentia divina tanquam in causa, quam immediate in seipsis, & secundum propriam illarum cognoscibilitatem, & veritatem objectivam.
- Quarta ratio: Cognitio quam Deus habet de creaturis, cum sit perfectissima, non solum habet rationem scientiae, sed etiam sapientiae: At sapientia est cognitio rerum in causa, & per causam altissimam: Ergo cum Deus sit prima, suprema, & altissima omnium causarum, in seipso, & in sua essentia tanquam in causa, omnes creaturas cognoscit.

§. III.

*Conuelliur precipuum fundamentum
Vazquezij.*

Præcipuum fundamentum quò Vazquez ducitur ad negandum Deum cognoscere creaturas possibiles in essentia sua tanquam in causa, est quia existimat essentiam divinam non esse intrinsecè connexam, cum creaturis possibilibus. Tum quia (inquit) magis necessarium non potest cum minus necessario connecti: Deus autem, utpote ens à se, magis necessarius est, quam creaturae quae sunt entia ab alio. Tum etiam, quia non stat